

प्रस्तावना

महाराष्ट्रातील एकूण लोकसंख्येच्या जवळजवळ ५०% महिला आहेत. आजच्या युगात प्रत्येक क्षेत्रात महिला आघाडीवर आहेत. पण समाजातील तळागाळातील महिलांचा सर्वांगीण विकास सर्व स्तरांवर झाला आहे असे आपण खात्रीने म्हणू शकत नाही. कारण पुरुष साक्षरतेपेक्षा महिला साक्षरतेचे प्रमाण कमी आहे तसेच महिलांच्या आरोग्याकडे देखील अक्षम्य दुर्लक्ष होत आहे. शहरांमध्ये नोकरी अथवा व्यवसाय करणाऱ्या महिलांचे प्रमाण लक्षणीय असले तरी बऱ्याचश्या महिला आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत आहेत. महिलांना सक्षम व स्वावलंबी करण्यासाठी राज्य शासन प्रयत्नशील आहे. महिलांच्या विकासासाठी विविध योजना राबविण्यात येत आहेत. यामध्ये शिक्षण, आरोग्य व व्यवसाय शिक्षण यावर भर देण्यात आलेला आहे. समाजातील दुर्लक्षित वर्गातील महिलांना स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यासाठी विविध योजनांद्वारे मदत केली जाते. महिलांना राजकीय व सामाजिक तसेच इतर सर्व क्षेत्रात जास्तीत जास्त सहभागी होता यावे यादृष्टीने शासन प्रयत्नशील आहे. महानगरपालिकेच्या बंधनकारक व स्वविवेकाधीन कर्तव्यांच्या मर्यादेत राहून महिलांकरिता विविध योजनांची अंमलबजावणी प्रभावीपणे करण्याचे महानगरपालिकेने ठरविले आहे. या अनुषंगाने सन २०११-१२ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजात विविध योजनांसाठी तसेच महिला व मुले यांना केंद्रस्थानी ठेवून केलेल्या तरतुदी 'जेंडर बजेट' खाली स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात येत आहेत. यामुळे मुंबई महानगर परिक्षेत्रातील सर्व स्तरांवरील महिलांच्या आरोग्यात सुधारणा होण्यास, त्या स्वावलंबी होण्यास व अशाप्रकारे त्यांचा सर्वांगीण विकास होण्यास मदत होईल अशी अपेक्षा आहे.

Preface

The females in Maharashtra form almost half of its population. In every field of development activities, females are also in the front now. It, however, does not mean that females from oppressed classes have achieved development. The literacy among male is higher than that of females. Health care of females has somehow remained neglected. Though the percentage of working women or those carrying out business in cities is higher, most of them are financially weak. The State Government is making various attempts to make females competent by implementing different schemes. Among them are proper education, health care and vocational training to carry out self employment. Various schemes have been introduced. Under different schemes, neglected females have been provided with financial support to make them self-supporting. The Government is keen to provide opportunities to females in fields like politics, social services and alike. The Corporation has decided to implement various schemes for females within the framework of its obligatory and discretionary functions as laid down in the M.M.C. Act. A step towards it, is a separate provision in the Budget Estimates for the year 2011-12. This provision is to be utilized for implementation of various schemes for females and children which is titled as '*Gender Budget*'. This step, it is hoped, would help in overall development of the females in Brihanmumbai Mahanagarपालिका jurisdiction and making them self supporting.

-----o o o-----

MUNICIPAL CORPORATION OF GREATER MUMBAI
GENDER BUDGETING FOR THE FINANCIAL YEAR 2011 - 12

बृहन्मुंबई महानगरपालिका
सन २०११-१२ या वित्तीय वर्षा करिता जेंडर बजेटिंग
(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
				Schemes			योजना
11	1000125432	7710000000	260103500	Self Employment for deserving women	40000		पात्र महिलांसाठी स्वयंरोजगार
11	1000125432	7710000000	260103600	Training for self defence / skill upgradation	15000		स्वसंरक्षण / कौशल्य दर्जोन्नतीसाठी प्रशिक्षण
11	1000125432	7710000000	260103700	Workshop / Training for capacity building	1930		क्षमता वाढीसाठी कार्यशाळा / प्रशिक्षण
11	1000125432	7710000000	260103800	Assistance to handicapped for self-employed and medical aid	10000		अपंग व्यक्तींना स्वयंरोजगार आणि वैद्यकीय सहाय्याकरिता मदत
11	1000125432	7710000000	260103900	Various activities under Adhar Project	50000		आधार प्रकल्पांतर्गत विविध उपक्रम
11	1000125432	7710000000	260104000	Study tour for Political representative & officers of UPEC	5000		राजकीय प्रतिनिधी आणि युपीइसीचे अधिकारी यांच्यासाठी अभ्यासदौरा
11	1000125432	7710000000	260104100	Revolving fund for Self Help Group (SHG)	25000		स्वसहाय्य गटासाठी (एसएचजी) रिवॉलव्हिंग फंड
11	1000125432	7710000000	220000000	Administrative Expenses For Gender Budget	3070		जेंडर बजेटिंगकरिता प्रशासकीय खर्च

(Rs. in Thousands / रुपये हजारत)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
				Secondary Education			माध्यमिक शिक्षण
11		88209000000	230803013	Incentive to girl students attending Municipal schools	6681		महानगरपालिका शाळांमध्ये उपस्थित राहण्यासाठी विद्यार्थिनींना प्रोत्साहनपर रक्कम
11	1000300000	88209000000	250203040	Special Assistance to Girl students studying in Municipal Schools for Higher Education	10000		महानगरपालिका शाळांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींना उच्च शिक्षणासाठी विशेष सहाय्य
				Primary Education			प्राथमिक शिक्षण
30			220809903	Child Right Cell	500		विद्यार्थी हक्क कक्ष
30			230303006	Slates	52		पाटया
30			230303008	Scout Uniform	9964		बालवीर गणवेश
30			230303018	Spectacles	200		चश्मे
30			230303020	Uniform	329409		गणवेश
30			230303022	Note Books	79450		वह्या
30			230303023	Education Kits	71121		शैक्षणिक साधने

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
30			230303024	School Bags	151190		शालेय दप्तरे
30			230303025	Study Material for pre-primary school	272		पूर्व-प्राथमिक शाळांकरिता अभ्यास-साहित्य
30			230303027	Shoes & Socks	101946		बुट आणि मोजे
30			230303040	Soap & Napkin for hand washing	305		हात धुण्याकरिता साबण व हातरुमाल
30			230803011	Scholarship to students for primary education	500		विद्यार्थ्यांना प्राथमिक शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती
30			230803012	Supply of milk	1000000		दुधाचा पुरवठा
30			230803013	Incentive to girl students attending Municipal schools	25000		महानगरपालिका शाळांमध्ये उपस्थित राहण्यासाठी विद्यार्थिनींना प्रोत्साहनपर रक्कम
30			230803020	Provision for Expenses to be incurred for School Children Patients	1500		दाखल केलेल्या शालेय रुग्ण विद्यार्थ्यांच्या खर्चाकरिता ठोक तरतूद
30			230803021	Incentive to girl students attending 1st Std. in Municipal schools	10000		महानगरपालिका शाळांतील इ. १लीतील विद्यार्थिनींना उपस्थित राहण्यासाठी प्रोत्साहनपर रक्कम
30			250203014	Balkotsav	1655		बालकोत्सव
30			250203017	Scouting related Rallies & Functions	1892		बालवीर विषयक मेळावे आणि समारंभ

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
30			250203018	Sports Events	4995		क्रिडा कार्यक्रम
30			250203020	Road Safety Patrolling	1000		रस्ते सुरक्षा गस्त
30			250203021	Excursions	5230		सहली
30			250203031	Bus Fare to Students	4530		विद्यार्थ्यांना बस भाडे
30			260101400	Payment to Balwadis	18000		बालवाड्यांसाठी अधिदान
30				Others	5		इतर
				Health			आरोग्य
12		33401000000		Maternity Homes	410995		प्रसुती गृहे
12		33300000000		Family Welfare	112062		कुटुंब कल्याण योजना
12		33401040000		Indian Population Project -V	624929		भारतीय लोकसंख्या प्रकल्प पाच
12		33401050000		Immunization Programme & Multipurpose Worker Scheme	148405		रोग प्रतिबंधक आणि बहुउद्देशीय कामगार योजना

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12			230804718	Artificial Limbs to Physically Handicapped Female & Children below the age of 14 Years	12500		शारिरीकदृष्ट्या अपंग स्त्रिया आणि १४ वर्षाखालील मुले यांना कृत्रिम अवयव पुरविणे
12	1000610000	33501000000	230804722	Provision for patients admitted at King George V Infirmary Hospital by K.E.M. Hospital	500		रा. ए. स्मा. रुग्णालयातून पाचवे जॉर्ज अपंगालय रुग्णालयात दाखल केलेल्या रुग्णांकरिता तरतूद
12	1000620000	33501000000	230804722	Provision for patients admitted at King George V Infirmary Hospital by K.E.M. Hospital	500		रा. ए. स्मा. रुग्णालयातून पाचवे जॉर्ज अपंगालय रुग्णालयात दाखल केलेल्या रुग्णांकरिता तरतूद
12	1000630000	33501000000	230804722	Provision for patients admitted at King George V Infirmary Hospital by K.E.M. Hospital	500		रा. ए. स्मा. रुग्णालयातून पाचवे जॉर्ज अपंगालय रुग्णालयात दाखल केलेल्या रुग्णांकरिता तरतूद
12	1000470000	30000000000	260100502	Grant-in-Aid to The Nawrosji Wadia Maternity Hospital	61600		नवरोसजी वाडीया प्रसुतीगृहाला अनुदान
12	1000470000	30000000000	260100503	Grant-in-Aid to The Bai Jerabai Wadia Maternity Hospital for Children	123200		बाई जेरबाई वाडीया प्रसुतीगृह, मुलांचे हॉस्पिटल
12	1000470000	30000000000	260100504	Grant-in-Aid to The Children Aid Society (Children's Home at chembur)	150		चिल्ड्रन एड सोसायटी

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		33400000000	503400062	Replacement of Water Pump set at Mulund Maternity Home.		200	मुलुंड प्रसुतिगृहातील जलपंप बदलणे
12		33400000000	503400192	Provision for replacement of lifts at various hospitals and maternity homes		30000	विविध रुग्णालये आणि प्रसुती गृहे येथील उदवाहने बदलण्यासाठी तरतूद.
12		33400000000	503400295	Replacement of old Packaged A.C. plants of Operation Theatre at Goregaon Maternity Home		1000	गोरेगाव महानगरपालिका प्रसूतिगृह, येथील शस्त्रक्रियागारासाठीचे जूने पॅकेज्ड वातानुकूलन संयंत्र बदलणे.
12		33400000000	503400373	Rewiring, compound lighting as well as replacement of water pumpset at Mata Ramabai Ambedkar Maternity home, Chembur Naka.		1500	माता रमाबाई आंबेडकर प्रसुतिगृह, चेंबूर नाका येथील विद्युत तारा बदलणे, आवारातील दिवे तसेच जलपंप संच बदलण्यासाठी तरतूद
12		33400000000	503400374	Electrical & mechanical works at V.N.Shirodkar Maternity Home, K/East Ward.		10	के/पूर्व विभागातील व्हि.एन.शिरोडकर प्रसुतिगृह येथे विद्युत व यांत्रिकी कामे करणे.
12		33400000000	503400379	Provision for Procurement & repairs of Inverter in Mun. Dispensaries, Maternity Home & Health Post in E.S.		500	पूर्व उपनगरातील महापालिका दवाखाने, प्रसुतिगृहे व हेल्थ पोस्ट यांच्यासाठी इनव्हर्टर्स खरेदी करणे व दुरुस्तीकरिता तरतूद

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		33400000000	503400481	Rewiring of maternity Home Goregoan (West) in P/ South Ward		1000	पी / दक्षिण विभागातील गोरेगाव (पश्चिम) प्रसुतिगृहाच्या विद्युत तारा बदलणे
12		33400000000	503400489	Replacement of Water pumpset at Akurli Road maternity Home, Kandivali (East) in R/ South Ward.		300	आर/दक्षिण विभागातील आकुर्ली रोड प्रसुतिगृह कांदिवली (पूर्व) येथील जलपंप संच बदलणे
12		33400000000	503400490	Electrification to the newly constructed maternity Home at Magathane Maternity Home in R/ Central Ward.		1000	आर/मध्य विभागातील मागाठाणे प्रसुतीगृह येथील नव्याने बांधण्यात आलेल्या प्रसुतिगृहाचे विद्युतीकरण करणे
12		33400000000	503400491	Providing Complete O2 & N2O and suction pipe line & Vaccum suction pump at Kasturba Maternity Home Borivali (East) in R/ Central Ward.		5500	आर/मध्य विभागातील कस्तुरबा प्रसुतीगृह बोरीवली (पूर्व) येथे पूर्ण ओ२ आणि एन२ओ व सक्शन पाईपलाईन आणि व्हॅक्यूम सक्शन पंप पुरविणे
12		33400000000	503400492	SITC Of 125 KVA D.G.Set at Dr. Babasaheb Ambedkar Maternity Home in S Ward.		1600	एस विभागातील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर प्रसुतिगृह येथे १२५केव्हीए डी.जी. संचाचा पुरवठा, उभारणी, चाचणी आणि कार्यान्वित करणे

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		3340000000	503400493	SITC of 3 nos of 11 TR capacity water cooled package plant along with allied works for operation theaters on II nd floor at Gaurabai Municipal meternity home lane no. 13 Kamathipura		2000	कामाठीपुरा येथील गल्ली क्र.१३ मधील गौराबाई महानगरपालिका प्रसुतिगृहाच्या दुसऱ्या मजल्यावरील शस्त्रक्रियागारासाठी संलग्न कामांसह ११ टीआर कॅपॅसिटी वॉटरकूल पॅकेज प्लॅन्टच्या ३ नगांचा पुरवठा, उभारणी, चाचणी आणि कार्यान्वित करणे
12		3340000000	504700021	Special repairs to Saibai Gaurabai Yellappa Balaram Dispensary & extension of BYL Charitable Hospital Gynaec & Obstretics Department, 13, Stable Road, Kamathipura		501	सईबाई गौराबाई यलप्पा बाळाराम दवाखाना आणि १३ स्टेबल रस्ता, कामाठीपुरा येथील नायर धर्मदाय रुग्णालयाचा विस्तारित गायनॅक आणि ऑब्स्ट्रेटिक्स विभाग यांच्या विशेष दुरुस्त्या
12		3340000000	504700024	Reconstruction of Kherwadi Maternity Home		1935	खेरवाडी प्रसुतीगृहाचे पुनर्बांधकाम करणे.
12		3340000000	504700025	Construction of additional floor for Maternity home on the dispensary at Bharat Nagar, H/E ward		10	एच/पूर्व विभाग, भारतनगर येथील म.न.पा. च्या दवाखान्यावर प्रसुतिगृहाकरिता अतिरिक्त मजला बांधणे

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		33400000000	504700027	Construction of Maternity Home at T.P.S. No.657, 16 th Road, Khar(W).		100	खार (प.), १६ वा रस्ता येथील टि.पी.एस. क्र.६५७ या भूखंडावर प्रसूतिगृहाचे बांधकाम करणे.
12		33400000000	504700029	Major repairs to Choksy Mat. Home & Staff quarters in P/N ward.		5	पी/उत्तर विभाग येथील चोक्सी प्रसूतिगृहाच्या आणि कर्मचारीवृंद निवासस्थानांच्या मुख्य दुरुस्त्या करणे.
12		33400000000	504700030	Structural & General repairs to Akurli Road Maternity Home in R/South ward		10	आर/ दक्षिण विभागातील आकुर्ली रोड प्रसूतिगृहाच्या संरचनात्मक व सर्वसाधारण दुरुस्त्या करणे.
12		33400000000	504700031	Major & Minor repair works to Borivali Municipal Maternity Home Bldg.		100	म.न.पा.च्या बोरिवली प्रसूतिगृहाच्या इमारतीच्या मुख्य व किरकोळ दुरुस्त्या करणे.
12		33400000000	504700042	Upgradation of Maternity Homes(Civil)		6108	प्रसूतिगृहाची दर्जोन्नती करणे (स्थापत्य)
12		33400000000	504700045	Major repairs to Bhardawadi Maternity Home Building & Staff quarters Building of Bhardawadi Maternity Home at Andheri (West) in K/West Ward.		1500	अंधेरी (प.), के/पश्चिम विभागातील भरडावाडी प्रसूतिगृह इमारत आणि भरडावाडी प्रसूतिगृह कर्मचारीवृंद वसाहत येथील मुख्य दुरुस्त्या करणे

(Rs. in Thousands / रुपये हजारत)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		33400000000	504700048	Special Repairs including Water Proofing Work at Charkop Municipal Maternity Home		12	चारकोप प्रसूतीगृहाच्या जलभेदीकरणच्या कामासह विशेष दुरुस्त्या.
12		33400000000	504700061	Major Repairs to Abdul Kalam Maternity Home at Malwani, Malad		17	मालाड, मालवणी येथील अब्दुल कलाम प्रसूतीगृहाची दुरुस्ती करणे.
12		33400000000	504700079	Upgradation of Maternity Homes(Equipments)		5000	प्रसूतीगृहाची दर्जोन्नती करणे(साधन सामग्री)
12		33400000000	504700085	Major Repairs works to Rawli Camp Maternity Home at Sion Koliwada		10000	सायन कोळीवाडा येथील रावळी प्रसूतीगृहाच्या महत्त्वाच्या दुरुस्त्यांची कामे
12		33400000000	504700089	Special Repairs & Purchase of equipment for Oshiwara Mat. Home in K/W ward		10000	के/ पश्चिम विभागामधील ओशिवरा प्रसूतिगृहाच्या विशेष दुरुस्त्या आणि साधन सामग्रीची खरेदी करणे
12		33400000000	504700133	Provision for Balance Civil Work of Reconstruction of Kherwadi Maternity Home		24000	खेरवाडी प्रसूतिगृहाच्या पुनर्बांधकामाच्या शिल्लक स्थापत्य कामांकरिता तरतूद

(Rs. in Thousands / रुपये हजारात)

Fund Code निधी संकेतांक	Fund Centre निधी केंद्र	Function Code कार्य संकेतांक	Account Code लेखा संकेतांक	Name	Budget Estimate		शीर्ष
					अर्थसंकल्पीय अंदाज		
					Revenue Expenditure महसुली खर्च	Capital Expenditure भांडवली खर्च	
12		33403000000	504700119	Purchase of furniture & fixture for Mother and Child Health Care at Magathane, Borivali as a Pilot Project		5000	बोरीवली, मागाठणे येथील पथदर्शी प्रकल्प असलेल्या माता आणि बाल आरोग्य केंद्रासाठी फर्निचर आणि फिक्चर्सची खरेदी करणे
12		33403000000	504700120	Purchase of equipment for Mother and Child Health Care at Magathane, Borivali as a Pilot Project		5000	बोरीवली, मागाठणे येथील पथदर्शी प्रकल्प असलेल्या माता आणि बाल आरोग्य केंद्रासाठी साधनसामग्रीची खरेदी करणे
12		33502000000	508000009	Construction of Cancer Hospital for Women & Children at Govandi		10000	गोवंडी येथे महिला व मुलांसाठी कर्करोग रुग्णालय उभारणे
				Children Parks & Play apparatus			मुलांसाठी उद्याने आणि खेळाची साहित्ये
11		66100000000	504100022	Development of Children parks with modern Equipments & Recreation facilities.		3000	आधुनिक साधनसामग्री आणि मनोरंजन विषयक सुविधांसह मुलांच्या उद्यानांचा विकास करणे.
11		66100000000	504100025	Providing new play apparatus		3000	खेळाचे नवीन साहित्य पुरविणे
11		66100000000	504100243	Providing Animal Statue play apparatus at Nanekpada Garden		15000	नानेकपाडा उद्यानामध्ये प्राण्यांच्या पुतळ्यांची खेळणी उभारणे
					3480738	144908	
Total:-					3625646		एकूण